

Bruxelles, 30 iunie 2023
(OR. en)

11157/23

ECOFIN 681
UEM 215
SOC 506
EMPL 357
COMPET 701
ENV 780
EDUC 293
RECH 325
ENER 416
JAI 928
GENDER 157
ANTIDISCRIM 151
JEUN 195
SAN 432

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	9851/1/23 REV 1
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 625 final
Subiect:	RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2023

În continuare, se pune la dispoziția delegațiilor proiectul de recomandare a Consiliului sus-menționat, astfel cum a fost discutat de Consiliu și de Consiliul European, pe baza Recomandării Comisiei COM(2023) 625 final.

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din ...

privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2023

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice², în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

² JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului³, care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul”), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european, mecanismul contribuie la o redresare economică favorabilă incluziunii și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, care stimulează creșterea, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale. Contribuția financiară maximă pentru fiecare stat membru acordată în cadrul mecanismului a fost actualizată la 30 iunie 2022, în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241.

³ Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (2) La data de 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2023, care marchează începutul semestrului european din 2023 pentru coordonarea politicilor economice. La data de 23 martie 2023, Consiliul European a aprobat prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2023, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Totodată, la data de 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2023, în care a identificat Slovacia ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre și pentru care ar fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2023 al Slovaciei. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2023 privind ocuparea forței de muncă, care analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro⁴ (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2023 privind zona euro”) la 16 mai 2023 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 13 martie 2023.
- (3) Deși economiile Uniunii dau dovadă de o reziliență remarcabilă, contextul geopolitic continuă să aibă un impact negativ. Întrucât Uniunea susține cu fermitate Ucraina, agenda de politică economică și socială a Uniunii se axează pe reducerea pe termen scurt a impactului negativ al șocurilor energetice asupra gospodăriilor și întreprinderilor vulnerabile, precum și pe menținerea eforturilor de realizare a tranziției verzi și a celei digitale, de sprijinire a creșterii durabile și favorabile incluziunii, de protejare a stabilității macroeconomice și de creștere a rezilienței pe termen mediu. De asemenea, agenda Uniunii se axează în mare măsură pe creșterea competitivității și a productivității Uniunii.

⁴ Recomandarea Consiliului din 16 mai 2023 privind politica economică a zonei euro (JO C 180, 23.5.2023, p. 1).

- (4) La data de 1 februarie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Un plan industrial al Pactului verde pentru era cu zero emisii nete” (denumită în continuare „Planul industrial al Pactului verde”) în scopul de a spori competitivitatea industriei cu zero emisii nete a Uniunii și de a sprijini tranziția rapidă către neutralitatea climatică. Planul completează eforturile desfășurate în prezent în cadrul Pactului verde european și al REPowerEU. Planul urmărește, de asemenea, să asigure un mediu mai favorabil pentru extinderea capacității Uniunii de producție a tehnologiilor și a produselor cu zero emisii nete care sunt necesare pentru a îndeplini obiectivele ambițioase ale Uniunii în materie de climă și să asigure accesul la materiile prime critice relevante, inclusiv prin diversificarea surselor de aprovizionare, exploatarea adecvată a resurselor geologice din statele membre și maximizarea reciclării materiilor prime. Planul industrial al Pactului verde este articulat în jurul a patru piloni: un mediu de reglementare previzibil și simplificat, acces mai rapid la finanțare, îmbunătățirea competențelor și comerțul deschis pentru lanțuri de aprovizionare reziliente. La data de 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare ulterioară intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”, care este structurată în jurul a nouă factori determinanți care se susțin reciproc și în care Comisia își propune să acționeze în direcția instituirii unui cadru de reglementare care să stimuleze creșterea. Comunicarea stabilește priorități de politică ce vizează să asigure în mod activ realizarea de îmbunătățiri structurale, efectuarea de investiții bine direcționate și adoptarea de măsuri de reglementare pentru competitivitatea pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. Recomandările de mai jos contribuie la abordarea acestor priorități.
- (5) În 2023, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în concordanță cu punerea în aplicare a mecanismului. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective abordează toate recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau un subset semnificativ al recomandărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020 și 2022 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

- (6) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului⁵ (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU”), care a fost adoptat la data de 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată într-un termen scurt a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Acest lucru va contribui la securitatea energetică și la diversificarea aprovizionării cu energie a Uniunii, sporind, în același timp, utilizarea surselor regenerabile de energie, capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică.
- Regulamentul REPowerEU permite statelor membre să adauge un nou capitol, privind REPowerEU, în planurile lor naționale de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU. Reformele și investițiile respective vor contribui, de asemenea, la creșterea competitivității industriei cu zero emisii nete a Uniunii, astfel cum se subliniază în Planul industrial al Pactului verde, precum și la abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări legate de energie care le-au fost adresate statelor membre în 2022 și, după caz, în 2023. Regulamentul REPowerEU introduce o nouă categorie de sprijin financiar nerambursabil, pus la dispoziția statelor membre pentru a finanța, în cadrul planurilor lor de redresare și reziliență, noi reforme și investiții legate de energie.

⁵ Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1).

(7) La data de 8 martie 2023, Comisia a adoptat o comunicare care oferă orientări de politică bugetară pentru 2024 (denumită în continuare „comunicarea din 8 martie 2023”). Scopul său este de a sprijini pregătirea programelor de stabilitate și de convergență ale statelor membre, consolidând astfel coordonarea politicilor. Comisia a reamintit că la sfârșitul anului 2023 va fi dezactivată clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere. Aceasta a solicitat ca politicile fiscal-bugetare din perioada 2023-2024 să asigure sustenabilitatea datoriei pe termen mediu și să sporească creșterea economică potențială într-o manieră durabilă și a invitat statele membre să prezinte în programele lor de stabilitate și de convergență pentru 2023 modul în care planurile lor fiscal-bugetare vor asigura respectarea valorii de referință a deficitului din tratat de 3 % din produsul intern brut (PIB) și vor asigura o reducere plauzibilă și continuă a datoriei sau menținerea datoriei la niveluri prudente pe termen mediu. Comisia a invitat, de asemenea, statele membre să elimine treptat măsurile fiscal-bugetare naționale introduse pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile de șocul prețurilor la energie, începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific. Comisia a precizat că, în cazul în care ar fi necesară prelungirea măsurilor de sprijin ca urmare a unor noi presiuni cauzate de prețurile la energie, statele membre ar trebui să orienteze mai bine astfel de măsuri către gospodăriile și întreprinderile vulnerabile. Comisia a afirmat că recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie cuantificate și diferențiate. În plus, astfel cum se propune în comunicarea sa din 9 noiembrie 2022 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernare economică al UE, recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie formulate pe baza cheltuielilor primare nete. Comisia a recomandat ca toate statele membre să continue să protejeze investițiile finanțate la nivel național și să asigure utilizarea eficace a mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, având în vedere în special obiectivele în materie de tranziție verde și tranziție digitală, precum și pe cele în materie de reziliență. Comisia a precizat că va propune Consiliului lansarea, în primăvara anului 2024, a unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, ținând cont de datele privind execuția bugetară pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente.

- (8) La data de 26 aprilie 2023, Comisia a prezentat propuneri legislative ce vizează realizarea unei reforme cuprinzătoare a normelor de guvernare economică ale Uniunii. Obiectivul principal al acestor propuneri este de a consolida sustenabilitatea datoriei publice și de a promova o creștere durabilă și incluzivă în toate statele membre, prin intermediul reformelor și al investițiilor. În propunerile sale, Comisia urmărește să îmbunătățească asumarea responsabilității la nivel național, să simplifice cadrul și să se concentreze într-o mai mare măsură pe obiectivele pe termen mediu, împreună cu o aplicare eficace și mai coerentă a normelor. Potrivit concluziilor Consiliului adoptate la 14 martie 2023 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernare economică al UE, obiectivul este de a finaliza activitatea legislativă în 2023.

(9) La data de 29 aprilie 2021, Slovacia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La data de 13 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Slovaciei⁶. Eliberarea tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Slovacia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse. La data de 26 aprilie 2023, Slovacia a transmis Comisiei un plan național de redresare și reziliență modificat, în care era inclus și un capitol privind REPowerEU, în conformitate cu articolul 21c din Regulamentul (UE) 2021/241. Planul de redresare și reziliență modificat ține seama, de asemenea, de contribuția financiară maximă actualizată, în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, și include o cerere motivată adresată Comisiei de modificare a Deciziei de punere în aplicare a Consiliului din 13 iulie 2021 în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241, deoarece Slovacia a considerat că planul de redresare și reziliență a devenit parțial nerealizabil din cauza unor circumstanțe obiective.

⁶ ST 10156/2021 INIT; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1.

- (10) La data de 27 aprilie 2023, Slovacia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2023 și Programul de stabilitate pentru 2023, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2023 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Slovacia cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.
- (11) La data de 24 mai 2023, Comisia a publicat raportul de țară din 2023 pentru Slovacia. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Slovacia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2022 și a făcut bilanțul implementării de către Slovacia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza analizei respective, în raportul de țară au fost identificate deficiențe în ceea ce privește provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Slovacia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

- (12) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Slovacia și a publicat rezultatele acestuia la data de 24 mai 2023. Comisia a concluzionat că Slovacia nu se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, vulnerabilitățile legate de competitivitate, locuințe, datoria gospodăriilor și soldul schimburilor exterioare au crescut, dar, în general, par a fi limitate în viitorul apropiat și se preconizează că se vor atenua pe măsură ce condițiile economice se normalizează. Economia a fost puternic afectată de șocul prețurilor la energie, inflația crescând rapid. Inflația de bază și creșterea costurilor unitare ale muncii se situează cu mult peste media zonei euro. Deși se preconizează că acestea se vor normaliza, există riscul ca scăderea presiunii asupra competitivității costurilor să ia timp și ca cererea internă puternică să continue să exercite presiuni asupra conturilor externe. Balanța contului curent s-a deteriorat considerabil în anul 2022 ca urmare a majorării prețurilor importurilor de energie, precum și a scăderii semnificative a exporturilor nete de bunuri neenergetice. Se preconizează că deficitul de cont curent se va îmbunătăți ușor, dar va rămâne ridicat în 2023 și 2024, în pofida scăderii prețurilor la energie. Cu toate acestea, riscurile externe legate de durabilitate sunt evaluate ca fiind limitate pe termen scurt. Se preconizează că deficitul public va fi semnificativ în acest an și în anul următor și vor fi corectate începând cu 2024. Prețurile locuințelor par a fi ușor supraevaluate după mai mulți ani de creștere puternică. Această tendință a apărut în paralel cu un nivel ridicat al împrumuturilor, care este în scădere, și cu o creștere puternică a datoriei gospodăriilor, care, împreună, prezintă un anumit risc pentru stabilitatea financiară. Cu toate acestea, sectorul bancar rămâne bine capitalizat, foarte profitabil și înregistrează un nivel scăzut de credite neperformante. Sunt necesare eforturi continue pentru a aborda vulnerabilitățile economice ale Slovaciei. În special, cererea excedentară ar trebui să fie redusă pentru a sprijini corectarea deficitului de cont curent și a diferențialului de inflație de bază față de restul zonei euro. Acest lucru poate fi realizat prin asigurarea unei consolidări fiscale adecvate și a unor măsuri de abordare a datoriei gospodăriilor, menținând în același timp accesibilitatea locuințelor prin impozitarea proprietăților și prin măsuri de sprijinire a ofertei de locuințe.

- (13) În conformitate cu datele validate de Eurostat, deficitul public al Slovaciei a scăzut de la 5,4 % din PIB în 2021 la 2,0 % în 2022, în timp ce datoria publică a scăzut de la 61,0 % din PIB la sfârșitul anului 2021 la 57,8 % la sfârșitul anului 2022. La data de 24 mai 2023, Comisia a emis un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din tratat. Raportul respectiv a analizat situația bugetară a Slovaciei, întrucât se estimează că deficitul său public va depăși 3 % din PIB în 2023. Conform concluziilor raportului, criteriul deficitului nu a fost îndeplinit. În conformitate cu comunicarea sa din 8 martie 2023, Comisia nu a propus deschiderea unor noi proceduri aplicabile deficitelor excesive în primăvara anului 2023. Comisia a declarat ulterior că va propune Consiliului lansarea, în primăvara anului 2024, a unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, ținând cont de datele privind execuția bugetară pentru 2023. Slovacia ar trebui să țină seama de acest lucru la execuția bugetului său pentru 2023 și la pregătirea proiectului său de plan bugetar pentru 2024.

- (14) Soldul bugetului public a fost afectat de măsurile de politică fiscal-bugetară adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. În 2022, astfel de măsuri de politică fiscal-bugetară de creștere a cheltuielilor au inclus beneficii pentru gospodăriile cele mai expuse la o inflație ridicată, o creștere unică a alocației pentru copii, o plată unică a „celeia de a 14-a pensii”, o primă unică plătită tuturor angajaților din sectorul public și plafonarea prețurilor la energie electrică și gaze pentru întreprinderile nereglementate. Costul măsurilor respective a fost compensat parțial de noi impozite pe profiturile excepționale ale producătorilor și furnizorilor de energie, și anume contribuția de solidaritate furnizată în conformitate cu Regulamentul (UE) 2022/1854 al Consiliului⁷. Comisia estimează costul bugetar net al măsurilor respective la 0,2 % din PIB în 2022. Soldul bugetului public a fost, de asemenea, afectat de costul bugetar al protecției temporare acordate persoanelor strămutate din Ucraina, estimat la 0,1 % din PIB în 2022. În același timp, costul estimat al măsurilor temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19 a scăzut la 0,8 % din PIB în 2022, de la 3,2 % în 2021.
- (15) La 18 iunie 2021, Consiliul a recomandat ca, în 2022, Slovacia⁸ să aplice în continuare o orientare fiscal-bugetară favorabilă, profitând inclusiv de impulsul oferit de Mecanismul de redresare și reziliență, și să păstreze investițiile finanțate la nivel național.

⁷ Regulamentul (UE) 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie (JO L 261I, 7.10.2022, p. 1).

⁸ Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 care include un aviz al Consiliului privind programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2021 (JO C 304, 29.7.2021, p. 121).

(16) Potrivit estimărilor Comisiei, orientarea fiscal-bugetară⁹ a fost contracționistă în 2022, situându-se la 1,3 % din PIB, ceea ce a fost adecvat în contextul unei inflații ridicate.

Conform recomandării Consiliului, Slovacia a continuat să sprijine redresarea prin investiții finanțate din mecanism. Cheltuielile finanțate prin granturi din cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 1,2 % din PIB în 2022 (1,3 % din PIB în 2021).

Scăderea cheltuielilor finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii în 2022 s-a datorat absorbției scăzute a fondurilor structurale ale Uniunii și amânărilor cheltuielilor realizate din granturile mecanismului. Investițiile finanțate la nivel național au avut o contribuție expansionistă de 0,2 puncte procentuale la orientarea fiscal-bugetară¹⁰. Prin urmare, Slovacia a menținut investițiile finanțate la nivel național, conform recomandării Consiliului. În același timp, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) a avut o contribuție contracționistă de 1,3 puncte procentuale la orientarea fiscal-bugetară. Prin urmare, Slovacia a menținut suficient sub control creșterea cheltuielilor curente finanțate la nivel național.

⁹ Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca variație a cheltuielilor primare (fără măsurile discreționare privind veniturile), din care sunt excluse măsurile temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, dar sunt incluse cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și prin alte fonduri ale Uniunii, în raport cu creșterea potențială pe termen mediu. Pentru mai multe detalii, a se vedea caseta 1 din tabelele cu statistici bugetare.

¹⁰ Alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național au furnizat o contribuție contracționistă de 0,1 puncte procentuale din PIB.

- (17) Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare din Programul de stabilitate pentru 2023 este în concordanță cu previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 pentru anul 2023 și perioada următoare. Guvernul estimează că PIB-ul real va crește cu 1,3 % în 2023 și cu 1,8 % în 2024. Prin comparație, previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o creștere mai mare a PIB-ului real, de 1,7 % în 2023 și de 2,1 % în 2024, în principal din cauza unei redresări mai rapide decât se preconizase a exporturilor, întrucât se preconizează că blocajele din lanțul de aprovizionare vor dispărea, iar perspectivele economice ale principalelor destinații de export ale Slovaciei se vor îmbunătăți.
- (18) În Programul său de stabilitate pentru 2023, guvernul preconizează că deficitul total va crește la 6,3 % din PIB în 2023. Creșterea din 2023 reflectă în principal măsurile adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie, precum și alte măsuri, cum ar fi majorarea bonusului fiscal și a alocațiilor pentru copii și introducerea unei prime parentale. Potrivit Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va crește de la 57,8 % la sfârșitul anului 2022 la 58,7 % la sfârșitul anului 2023. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, se preconizează că deficitul public va fi de 6,1 % din PIB în 2023. Aceste estimări sunt în concordanță cu deficitul preconizat în Programul de stabilitate pentru 2023. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o pondere similară a datoriei publice în PIB, de 58,3 % la sfârșitul anului 2023.

(19) Se preconizează că în 2023 soldul bugetului public va continua să fie afectat de măsurile fiscal-bugetare adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. Acestea constau în măsuri extinse începând cu 2022, în special un plafon al prețurilor la energie electrică și gaze pentru întreprinderile nereglementate, precum și noi măsuri, cum ar fi un plafon pentru prețurile de furnizare a energiei electrice, a gazelor și a încălzirii pentru gospodării și pentru întreprinderile (mici) reglementate. Costul măsurilor respective este parțial compensat de impozitele pe profiturile excepționale ale furnizorilor de energie, și anume contribuția de solidaritate legată de Regulamentul (UE) 2022/1854, taxa specială pentru societatea de construcții pentru gospodărirea apelor și plafonul pe veniturile producătorilor de energie electrică cu profituri excesive. Luând în considerare veniturile respective, costul bugetar net în 2023 al măsurilor de sprijin este estimat în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 la 2,0 % din PIB¹¹. Măsurile adoptate în 2023 nu par să vizeze gospodăriile sau întreprinderile cele mai vulnerabile și nu mențin pe deplin semnalul de preț pentru reducerea cererii de energie și sporirea eficienței energetice. Drept urmare, nu există măsuri de sprijin specifice care să fie luate în considerare în procesul de evaluare a conformității cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022¹² (comparativ cu 0,2 % din PIB în 2022). Se preconizează o scădere cu 0,1 puncte procentuale din PIB în comparație cu 2022 a costului bugetar al protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina. În fine, se preconizează că în 2023 soldul bugetului public va beneficia de pe urma eliminării treptate a măsurilor temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, care au fost estimate la 0,8 % din PIB.

¹¹ Această cifră reprezintă nivelul costurilor bugetare anuale ale măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile curente, precum și măsurile privind cheltuielile de capital.

¹² Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2022 (JO C 334, 1.9.2022, p. 205).

- (20) În recomandarea sa din 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat ca Slovacia să întreprindă acțiuni pentru a asigura, în 2023, o concordanță între creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național și o orientare în ansamblu neutră a politicilor¹³, ținând seama de sprijinul continuu, temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. În același timp, Slovacia ar trebui să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, i s-a recomandat Slovaciei să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii.

¹³ Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea potențială a producției pe termen mediu (media pe 10 ani) a Slovaciei, care este utilizată pentru a măsura orientarea fiscal-bugetară, este estimată la 12,0 % în termeni nominali.

(21) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 se estimează că orientarea fiscal-bugetară va fi expansionistă în 2023 (-6,2 % din PIB), în contextul unei inflații ridicate. Aceasta urmează unei orientări fiscal-bugetare contracționiste în 2022 (1,3 % din PIB). Se preconizează că în 2023 creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) va avea o contribuție expansionistă de 4,4 % din PIB la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,2 % din PIB a costului măsurilor de sprijin specifice pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie. Este luată în considerare, de asemenea, scăderea (cu 0,1 % din PIB) a costurilor legate de acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina. Așadar, contribuția expansionistă a cheltuielilor curente primare nete finanțate la nivel național nu este urmarea acordării unui sprijin specific gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor prețurilor la energie și persoanelor care fug din Ucraina. Creșterea expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (din care sunt excluse măsurile discreționare privind veniturile) este determinată de măsuri nespecifice în domeniul energiei, de creșteri permanente ale salariilor profesioniștilor din domeniul sănătății și de reducerea cotelor taxei pe valoarea adăugată (TVA) în sectorul alimentară și în cel al activităților recreative. În concluzie, creșterea preconizată a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național nu este în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Se estimează că cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii vor fi de 2,8 % din PIB în 2023, în timp ce investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă la orientarea fiscal-bugetară de 0,1 puncte procentuale¹⁴. Prin urmare, Slovacia intenționează să finanțeze investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii și se prevede că își va menține investițiile finanțate la nivel național¹⁵. Aceasta intenționează să finanțeze investițiile publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, cum ar fi Strategia națională pentru cercetare, dezvoltare și inovare, cu scopul de a spori flexibilitatea și de a scurta perioada de achiziționare a serviciilor, precum și de a implica o gamă mai largă de furnizori, inclusiv întreprinderi mici și mijlocii.

¹⁴ Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor furniza o contribuție expansionistă de 0,1 puncte procentuale din PIB.

¹⁵ Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 0,0 % din PIB în 2023, în timp ce investițiile finanțate la nivel național au avut o contribuție expansionistă la orientarea fiscal-bugetară de 1,3 puncte procentuale. Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă de 0,1 puncte procentuale din PIB.

- (22) Conform Programului de stabilitate pentru 2023, se preconizează că deficitul public va scădea în 2024 la 4,7 % din PIB. Scăderea din 2024 reflectă în principal eliminarea treptată a măsurilor adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 59,3 % la sfârșitul anului 2024. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează un deficit public pentru 2024 de 4,8 % din PIB. Aceste estimări sunt în concordanță cu deficitul preconizat în Programul de stabilitate pentru 2023. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o pondere similară a datoriei publice în PIB, de 58,7 %, la sfârșitul anului 2024.
- (23) Programul de stabilitate pentru 2023 prevede eliminarea treptată a tuturor măsurilor de sprijin din domeniul energiei în 2024. Comisia presupune, de asemenea, că toate măsurile de sprijin din domeniul energiei vor fi eliminate treptat în 2024. Acest lucru se bazează pe ipoteza conform căreia nu se vor înregistra noi creșteri ale prețurilor la energie.

(24) În Regulamentul (CE) nr. 1466/97 se solicită o îmbunătățire anuală a soldului bugetar structural cu 0,5 % din PIB, ca valoare de referință, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu¹⁶. Ținând seama de considerentele legate de sustenabilitatea finanțelor publice și de necesitatea de a reduce deficitul sub valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat, ar fi oportună o îmbunătățire a soldului structural cu cel puțin 0,7 % din PIB în 2024, conform estimărilor Comisiei. Pentru a asigura o astfel de îmbunătățire și în conformitate cu metodologia Comisiei, creșterea în 2024 a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național¹⁷ nu ar trebui să depășească 5,7 %, astfel cum se reflectă în prezenta recomandare. Acest lucru va contribui, de asemenea, la reducerea inflației de bază, care este cu mult peste media zonei euro și care ar putea duce la pierderi de competitivitate dacă persistă, și la consolidarea poziției externe. În același timp, celelalte măsuri de sprijin în domeniul energiei (estimate în prezent de Comisie la 2 % din PIB în 2023) ar trebui eliminate treptat, dacă evoluțiile pieței energiei permit acest lucru și începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific, iar economiile aferente ar trebui utilizate pentru a reduce deficitul public. Potrivit estimărilor Comisiei, acest lucru ar duce la o rată a creșterii cheltuielilor primare nete mai mică decât rata maximă de creștere recomandată pentru 2024. În plus, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea în 2023 a cheltuielilor curente primare nete finanțate la nivel național nu este în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. În cazul în care acest lucru este confirmat, ar fi oportună o creștere mai mică a cheltuielilor primare nete în 2024.

¹⁶ Articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 prevede, de asemenea, o ajustare de peste 0,5 % din PIB pentru statele membre cu o datorie publică de peste 60 % din PIB sau cu riscuri mai pronunțate în ceea ce privește sustenabilitatea datoriei.

¹⁷ Cheltuielile primare nete sunt definite drept cheltuieli finanțate la nivel național, din care sunt excluse măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile cu dobânzile și cheltuielile ciclice cu șomajul.

- (25) Dacă se mențin politicile actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, cheltuielile primare nete finanțate la nivel național vor crește la 2,5 % în 2024, cifră mai mică decât rata de creștere recomandată. Ajustarea preconizată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 este mai mică decât economiile rezultate din eliminarea completă a măsurilor de sprijin în domeniul energiei, care se datorează măsurilor permanente privind cheltuielile, cum ar fi remunerarea mai mare a angajaților din sectorul public, pachetul privind familia, inclusiv o primă fiscală și alocațiile pentru copii majorate, precum și introducerea unei prime parentale în cadrul reformei sistemului de pensii.
- (26) În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se estimează că rata investițiilor publice va scădea de la 5,1 % din PIB în 2023 la 4,0 % din PIB în 2024. Nivelul mai scăzut al investițiilor reflectă un nivel mai scăzut al investițiilor finanțate de Uniune, și anume prin intermediul fondurilor structurale. Programul de stabilitate pentru 2023 se referă la reformele și investițiile care se preconizează că vor contribui la sustenabilitatea finanțelor publice și la creșterea durabilă și favorabilă incluziunii. Printre acestea se numără o reformă recent aprobată care introduce plafoane de cheltuieli și reforma pensiilor, care fac parte, de asemenea, din Planul de redresare și reziliență.
- (27) Programul de stabilitate pentru 2023 prezintă o traiectorie bugetară pe termen mediu până în 2026. Conform Programului de stabilitate pentru 2023, țintele guvernamentale vizează un nivel al deficitului la 3,2 % din PIB în 2025 și la 2,2 % în 2026. Prin urmare, se preconizează că deficitul public va scădea în 2026 sub valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat.

(28) Sistemul fiscal al Slovaciei prezintă potențialul de a fi reformat pentru a stimula eficiența economică, a promova sustenabilitatea finanțelor publice și a mediului și a îmbunătăți echitatea. Sarcina fiscală asupra costului forței de muncă este deosebit de ridicată, în comparație cu alte state membre, pentru persoanele cu venituri mici. În schimb, taxele de mediu și impozitele pe bunurile imobile nu sunt utilizate la întregul potențial. Modificarea regimului fiscal ar putea sprijini creșterea economică și, de asemenea, ar putea contribui la promovarea tranziției verzi și la durabilitatea mediului. În pofida intensității energetice ridicate a economiei, veniturile din taxele de mediu s-au situat la 2,5 % în 2021, aproape de media Uniunii. Taxele de mediu legate de gestionarea deșeurilor și de poluarea atmosferică nu promovează suficient utilizarea eficientă a resurselor și nu reduc costurile pentru mediu și societate. Taxele de mediu nu sunt indexate, ceea ce reduce în timp veniturile verzi. Taxele rutiere și taxele de înmatriculare a vehiculelor nu reflectă în mod suficient intensitatea emisiilor. În ansamblu, ponderea impozitării transporturilor în veniturile fiscale totale este de numai 0,58 % (media Uniunii fiind de 1 %). În ceea ce privește impozitarea bunurilor imobile, veniturile provenite din impozitele recurente pe bunuri imobile au fost relativ scăzute în 2021 (0,5 % din PIB comparativ cu media Uniunii de 1,2 %). Slovacia nu dispune în prezent de suficiente date care să îi permită să actualizeze și să indexeze baza de impozitare a bunurilor imobile în conformitate cu valorile pieței, deși acest lucru ar putea, de asemenea, să atenueze parțial cererea puternică continuă de locuințe și creșterea puternică a prețurilor locuințelor aferentă. De asemenea, eforturile suplimentare de simplificare a taxelor și impozitelor și de îmbunătățire a conformării pot duce la creșterea veniturilor publice și, astfel, pot sprijini sustenabilitatea fiscală și pot îmbunătăți echitatea. În 2020, deficitul de respectare a obligațiilor fiscale în materie de TVA în Slovacia și-a continuat tendința descendentă. Acesta a scăzut de la 15 % în 2019 la 13,9 % din totalul veniturilor din TVA preconizate în 2020, dar rămâne în continuare peste media Uniunii (9,1 %). Ameliorarea în continuare a administrației fiscale, inclusiv în ceea ce privește facturarea electronică, declarațiile de impunere completate în prealabil și un grad mai mare de digitalizare, ar putea contribui la reducerea în continuare a breșelor din sistemul fiscal.

- (29) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Până în prezent, implementarea planului de redresare și reziliență al Slovaciei s-a desfășurat bine, însă poate întâmpina unele provocări în viitor. Slovacia a prezentat două cereri de plată, care se referă la 30 de jaloane și ținte din plan și presupune o plată în valoare totală de 1,11 miliarde EUR. Slovacia s-a numărat printre statele membre care au înregistrat cele mai rapide progrese în ceea ce privește implementarea planului de redresare și reziliență, însă potențialele dificultăți cauzate de blocajele în materie de capacitate administrativă, alături de necesitatea de a începe lucrările legate de măsurile suplimentare din capitolul REPowerEU prezentat de Slovacia ca parte a revizuirii planului său la 26 aprilie 2023, impun plasarea unui accent mai puternic pe implementare. Includerea noului capitol privind REPowerEU în planul de redresare și reziliență va permite finanțarea unor reforme și investiții suplimentare care să sprijine obiectivele strategice ale Slovaciei în domeniile energiei și tranziției verzi. Implicarea sistematică și eficace a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali și a altor părți interesate relevante rămâne importantă pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență, precum și a altor politici economice și de ocupare a forței de muncă ce nu se limitează la planul respectiv, în scopul de a asigura asumarea pe scară largă a agendei politice globale.
- (30) Comisia a aprobat în 2022 toate documentele de programare ale politicii de coeziune prezentate de Slovacia. Punerea în aplicare rapidă a programelor politicii de coeziune în complementaritate și în sinergie cu planul de redresare și reziliență, inclusiv cu capitolul privind REPowerEU, este esențială pentru realizarea tranziției verzi și a celei digitale, pentru sporirea rezilienței economice și sociale și pentru a obține o dezvoltare teritorială echilibrată în Slovacia.

- (31) În afară de provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și în programele politicii de coeziune, Slovacia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de energie și de tranziția verde.
- (32) Progresele realizate de Slovacia în ceea ce privește reducerea emisiilor nete de gaze cu efect de seră au stagnat în mare măsură în ultimii ani. Țara rămâne o economie energointensivă din punct de vedere structural, cu o dependență ridicată de importurile de combustibili fosili. Intensitatea energetică primară a Slovaciei s-a situat cu aproximativ 80 % peste media Uniunii în 2020, în timp ce consumul său final de energie a crescut cu 13,5 % între 2015 și 2021. Slovacia a realizat unele progrese în ceea ce privește diversificarea importurilor de energie în 2022, însă măsurile de economisire a gazelor nu au fost implementate suficient. Consumul de gaze naturale al Slovaciei a scăzut cu 1 %¹⁸ în perioada august 2022-martie 2023, comparativ cu consumul mediu de gaze din aceeași perioadă din cei cinci ani anteriori, cu mult sub ținta de reducere cu 15 % a consumului prevăzută în Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului¹⁹. Slovacia este încurajată să sporească eforturile pentru a reduce temporar cererea de gaze până la 31 martie 2024, în temeiul Regulamentului (UE) 2023/706 al Consiliului²⁰. Ponderea importurilor de gaze naturale din Rusia a fost redusă de la 85 % la aproximativ 50 % din vara anului 2022. Deși reformele incluse în planul de redresare și reziliență au condus la o creștere semnificativă a capacității disponibile pentru conectarea surselor regenerabile de energie la rețeaua din Slovacia, doar o mică parte din capacitatea liberă a fost utilizată pentru a conecta noi instalații pe bază de energie din surse regenerabile. Trecerea mai rapidă la surse regenerabile de energie ar contribui la realizarea obiectivelor climatice și la reducerea dependenței Slovaciei de importurile de combustibili fosili (inclusiv din Rusia), reducând riscul de sărăcie energetică în contextul unor prețuri la energie volatile. Capacitatea instalată cumulată a energiei solare și eoliene a fost de aproximativ 7 % din capacitatea instalată totală în 2022, al doilea cel mai scăzut nivel din Uniune.

¹⁸ Datele pentru Slovacia sunt în prezent în curs de validare de către Eurostat.

¹⁹ Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze (JO L 206, 8.8.2022, p. 1).

²⁰ Regulamentul (UE) 2023/706 al Consiliului din 30 martie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2022/1369 în ceea ce privește prelungirea perioadei de reducere a cererii pentru măsurile de reducere a cererii de gaze și consolidarea raportării și a monitorizării punerii în aplicare a acestora (JO L 93, 31.3.2023, p. 1).

(33) Slovacia a adoptat reforme în domeniul organizării pieței și al sprijinului pentru sursele regenerabile de energie în 2022, ca parte a planului său de redresare și reziliență, dar măsuri suplimentare ar permite o introducere mai rapidă a surselor regenerabile de energie, în special în ceea ce privește energia eoliană, solară, geotermală, biometanul și hidrogenul. Printre măsurile respective se numără simplificarea procedurilor administrative și de autorizare, inclusiv prin crearea unor „ghișee unice” administrative și a unor zone pretabile dezvoltării proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile. Slovacia ar avea de câștigat de pe urma eficientizării procedurilor de acces la rețea pentru sursele regenerabile de energie, în special prin reformarea sistemului de rezervare a capacității, prin reducerea sarcinii administrative a racordării la rețea și prin revizuirea taxelor de racordare la rețea, în conformitate cu criteriile de referință și cu cele mai bune practici ale Uniunii. Pentru a ține seama de volumul tot mai mare de surse regenerabile intermitente, Slovacia are un mare potențial de modernizare a rețelelor sale de energie electrică (atât în ceea ce privește transportul, cât și distribuția), de a construi noi instalații de stocare a energiei electrice și de a înregistra progrese în ceea ce privește crearea cadrului de reglementare pentru hidrogenul din surse regenerabile. Progresele suplimentare în dezvoltarea sectoarelor energiei geotermale și biometanului ar furniza înlocuitori pentru gazele naturale, utilizate pe scară largă ca sursă de energie în sistemele de încălzire centralizată, în care utilizarea surselor regenerabile de căldură rămâne subdezvoltată.

(34) Deși Slovacia înregistrează progrese în ceea ce privește eficiența energetică a clădirilor rezidențiale ca urmare a unor investiții ambițioase în cadrul mecanismului și al Fondului de coeziune, sunt necesare mai multe eforturi, în special în ceea ce privește renovarea profundată a clădirilor nerezidențiale publice și private, alături de măsuri de renovare care să vizeze sărăcia energetică și gospodăriile vulnerabile. Slovacia ar beneficia de pe urma remedierii mai multor blocaje pentru a accelera renovarea clădirilor și pentru a atrage mai multe investiții private, și anume prin: (i) adaptarea programelor de renovare; (ii) furnizarea de asistență tehnică; (iii) dezvoltarea abordării de tip „ghișeu unic”; (iv) colectarea de date energetice relevante privind clădirile publice pentru a contribui la prioritizarea investițiilor și (v) îmbunătățirea coordonării între diferitele autorități publice și programe de finanțare. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a aborda din punct de vedere structural sărăcia energetică, în special prin scheme specifice de renovare a locuințelor și prin asistență tehnică și administrativă care să reflecte nevoile gospodăriilor vulnerabile, împreună cu reforme și investiții în locuințele sociale. Vor fi necesare obiective mai ambițioase în materie de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de creștere a țintelor în materie de energie din surse regenerabile și de eficiență energetică, pentru ca Slovacia să asigure conformitatea cu obiectivele pachetului legislativ „Pregătiți pentru 55”.

- (35) Deficitul de forță de muncă și de personal calificat în sectoarele și în meseriile esențiale pentru tranziția verde, inclusiv în sectorul de producție, dar și pentru implementarea și întreținerea tehnologiilor cu zero emisii nete creează blocaje în procesul de tranziție către o economie neutră din punct de vedere climatic. Crearea unor sisteme de educație și formare de înaltă calitate, care să răspundă nevoilor în schimbare ale pieței forței de muncă, și adoptarea unor măsuri țintite de perfecționare și reconversie profesională sunt esențiale pentru a reduce lipsa de personal calificat și pentru a promova incluziunea pe piața forței de muncă și realocarea forței de muncă. Pentru a debloca oferta neexploatăată de forță de muncă, măsurile respective trebuie să fie accesibile, în special pentru persoanele fizice și în sectoarele și regiunile cele mai afectate de tranziția verde. Slovacia are una dintre cele mai ridicate cote de ocupare a forței de muncă în industria autovehiculelor și în industria siderurgică din Uniune, sectoare puternic afectate de tranziția verde. În același timp, în 2022, au fost raportate deficite de forță de muncă pentru 24 de ocupații care necesită competențe verzi, inclusiv lucrători în domeniul izolației, instalatori și montatori de țevi, precum și electricieni în sectorul construcțiilor și în sectoarele aferente. Acest lucru necesită pârghii de politică eficace pentru a accelera tranziția verde într-o gamă largă de sectoare, asigurând în același timp echitatea.
- (36) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2023 prin prisma evaluării efectuate de Comisie, iar avizul²¹ său se reflectă în recomandarea 1.

²¹ În temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

(37) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru: (i) a menține sustenabilitatea datoriei și a se abține de la a susține în mod generalizat cererea agregată în 2023, pentru a direcționa mai bine măsurile fiscal-bugetare luate în scopul atenuării impactului prețurilor ridicate la energie și pentru a reflecta asupra unor modalități adecvate de eliminare a sprijinului pe măsură ce scad presiunile asupra prețurilor la energie; (ii) a susține un nivel ridicat de investiții publice și a promova investițiile private în vederea sprijinirii tranziției verzi și a celei digitale; (iii) a sprijini evoluțiile salariale care atenuază pierderea puterii de cumpărare, limitând în același timp efectele secundare asupra inflației, pentru a îmbunătăți în continuare politicile active în domeniul pieței forței de muncă și pentru a aborda deficitul de competențe; (iv) a îmbunătăți mediul de afaceri și a se asigura că sprijinul energetic acordat întreprinderilor este rentabil, temporar și orientat către întreprinderi viabile și menține stimulentele pentru tranziția verde și (v) a menține stabilitatea macrofinanciară și a monitoriza riscurile, continuând, în același timp, lucrările privind finalizarea uniunii bancare. Pentru Slovacia, recomandările 1, 2 și 3 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua, a celei de a treia și a celei de a cincea recomandări formulate în Recomandarea pentru 2023 privind zona euro,

RECOMANDĂ ca, în 2023 și în 2024, Slovacia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel realizate pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. În cazul în care noi creșteri ale prețurilor la energie ar impune noi măsuri de sprijin sau continuarea celor existente, să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt direcționate pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, sunt fezabile din punct de vedere bugetar și încurajează în continuare realizarea de economii de energie.

Să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea în 2024 la maximum 5,7 %²² a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național.

Să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală.

În perioada de după 2024, să continue să urmărească o strategie fiscal-bugetară pe termen mediu de consolidare treptată și durabilă a finanțelor publice, combinată cu investiții și reforme care să conducă la o creștere durabilă mai accentuată, pentru a obține o poziție bugetară prudentă pe termen mediu.

Să adapteze mixul fiscal astfel încât acesta să fie mai eficient și să sprijine mai bine creșterea durabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv prin valorificarea potențialului taxelor de mediu și al impozitelor pe proprietate. Să consolideze în continuare conformarea fiscală, inclusiv prin digitalizarea în continuare a administrației fiscale.

Să reducă riscurile legate de datoria gospodăriilor prin sprijinirea ofertei de locuințe și a extinderii pieței închirierilor.

²² Se estimează că aceasta corespunde unei îmbunătățiri anuale a soldului bugetar structural cu cel puțin 0,7 % din PIB pentru 2024, astfel cum se descrie în considerentul 24.

2. Să mențină ritmul susținut de implementare a planului său de redresare și reziliență și, în urma transmiterii recente a addendumului la acesta, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, să înceapă rapid punerea în aplicare a măsurilor aferente. Să pună în aplicare rapid programele politicii de coeziune, în strânsă complementaritate și sinergie cu planul de redresare și reziliență.
3. Să reducă dependența economiei de combustibili fosili, în special de gazele naturale în industrie și încălzire, și să diversifice importurile de combustibili fosili. Să accelereze utilizarea surselor regenerabile de energie, în special pentru energia eoliană, solară, geotermală și pentru gazele din surse regenerabile, în conformitate cu criteriile de durabilitate relevante. Să simplifice procedurile administrative și de autorizare pentru implementarea surselor regenerabile de energie, inclusiv prin crearea de „ghișee unice” și zone pretabile dezvoltării proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile. Să modernizeze rețeaua de energie electrică, să ia măsuri pentru ca procedurile de racordare a surselor regenerabile de energie la rețea să fie mai eficiente și mai puțin împovărătoare. Să accelereze și să stimuleze renovările aprofundate ale clădirilor publice și private, să abordeze sărăcia energetică prin renovarea locuințelor pentru gospodăriile cu venituri mici și să intensifice eforturile în materie de politici ce vizează furnizarea și dobândirea aptitudinilor și a competențelor necesare pentru tranziția verde.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu
Președintele